

Laidiens: 29.08.2001., Nr. 123

Ministru kabineta noteikumi Nr.378

Rīgā 2001.gada 23.augustā (prot. Nr.39 10.§)

Darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības aprēķināšanas, finansēšanas un izmaksas kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" pārejas noteikumu 4.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā fiziskai personai, kura ir vai ir bijusi darba tiesiskajās vai valsts civildienesta attiecībās ar darba devēju vai valsts civiliestādi un ir cietusi nelaimes gadījumā darbā vai kurai konstatēta arodslimība (turpmāk – darbinieks), vai darba nespējīgai personai, kuru pilnīgi vai daļēji uzturēja darbinieks pirms nāves, ko izraisīja nelaimes gadījums darbā vai arodslimība (turpmāk – apgādājamais), tiek aprēķināts, finansēts un izmaksāts līdz 1997.gada 1.janvārim nodarītais kaitējums.

2. Atbilstoši šiem noteikumiem darbiniekam piešķir naudas summu par izpeļņas zaudēšanu, bet apgādājamam – par iztikas avota zaudēšanu (turpmāk – kaitējuma atlīdzība) un atlīdzina papildizdevumus sakarā ar darbā nodarīto kaitējumu (darbinieka darbspēju zaudējumu vai nāvi, ja to cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība).

3. Darba devējam un valsts civiliestādei (turpmāk – darba devējs) vai viņa tiesību un saistību pārņēmējam ir pienākums atlīdzināt darbā nodarīto kaitējumu šādos gadījumos:

3.1. ja darbiniekam nodarīts kaitējums darbā līdz 1997.gada 1.janvārim un ja sakarā ar minēto kaitējumu darbinieks vai apgādājamais saņēma vai viņam bija tiesības saņemt kaitējuma atlīdzību saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas bija spēkā pirms šo noteikumu stāšanās spēkā;

3.2. ja darbinieks cietis nelaimes gadījumā darbā līdz 1997.gada 1.janvārim, bet darbspēju zaudējumu vai darbspēju zaudējumu ar invaliditātes grupas piešķiršanu Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – darbspēju ekspertīzes komisija) viņam noteikusi pēc minētā termiņa;

3.3. ja darbinieks saskaņā ar likumu "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" nav uzskatāms par apdrošināto personu, bet Ministru kabineta pilnvarotā speciālā ārstu komisija arodslimībās viņam konstatē arodslimību, kuras cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai darbinieka veiktais darbs veselībai kaitīgos darba apstākļos līdz 1997.gada 1.janvārim, un darbspēju ekspertīzes komisija nosaka darbspēju zaudējumu vai darbspēju zaudējumu ar invaliditātes grupas piešķiršanu;

3.4. ja darbinieks saskaņā ar likumu "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" nav uzskatāms par apdrošināto personu un viņa nāves cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, kas iegūta līdz 1997.gada 1.janvārim, veicot darbu veselībai kaitīgos darba apstākļos, un to apliecina tiesu medicīniskā ekspertīze.

4. Šo noteikumu 3.punktā minētajos gadījumos tiesības uz kaitējuma atlīdzību ir:

4.1. darbiniekam uz visu darbspēju ekspertīzes komisijas noteikto darbspēju zaudējuma laiku;

4.2. apgādājamam uz laiku, kamēr viņam ir vai bija normatīvajos aktos noteiktais apgādājamā statuss.

5. Ja darba devēju reorganizē, darba devējs nodod tiesību un saistību pārņēmējam saistību kopumu par darbā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, norādot to lēmumā par reorganizāciju. Ja uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) privatizē, nododamo saistību kopumu par darbā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu nosaka normatīvajos aktos noteiktā institūcija, kura veic (ir veikusi) uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) privatizāciju.

6. Ja darba devēja darbība tiek izbeigta, darba devējs vai viņa tiesību un saistību pārņēmējs izmaksā darbiniekam vai apgādājamam visus kaitējuma atlīdzības parādus, kā arī pārskaita kaitējuma atlīdzības summu par turpmākajiem trim gadiem valsts sociālās apdrošināšanas invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā (turpmāk – speciālais budžets). Šādā gadījumā kaitējuma atlīdzības turpmāko izmaksu līdz brīdim, kad darbiniekam vai apgādājamam izbeidzas tiesības uz minēto atlīdzību, veic Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – aģentūra).

7. Darba devēja maksātnespējas gadījumā administrators atlīdzina darbā nodarīto kaitējumu likumā "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" noteiktajā kārtībā.

8. Ja tiesā ir konstatēts juridiskais fakts, ka darba devējs, kurš atbildīgs par darbā nodarīto kaitējumu, nav nosakāms (tas ir, izslēgts no Uzņēmumu reģistra), aģentūra piešķir darbiniekam vai apgādājamam kaitējuma atlīdzību ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu, bet ne agrāk par šo noteikumu stāšanos spēkā.

9. Aprēķinot šo noteikumu 6.punktā minēto kaitējuma atlīdzību par turpmākajiem trim gadiem, par pamatu tiek ņemta kaitējuma atlīdzība, kas darbiniekam vai apgādājamam pienākas par pilnu kalendāra mēnesi pirms darba devēja darbības izbeigšanas izsludināšanas dienas. Šo noteikumu 8.punktā minētās kaitējuma atlīdzības aprēķināšanas kārtību nosaka saskaņā ar šo noteikumu III nodaļu.

10. Lai nodrošinātu kaitējuma atlīdzības izmaksas nepārtrauktību, darba devējs:

10.1. visus ar kaitējuma atlīdzināšanu (arī ar kaitējuma atlīdzības piešķiršanu un izmaksu) saistītos dokumentus (lietas) nodod (nosūta) aģentūrai, ja darba devēja darbība tiek izbeigta 20 dienu laikā pēc šo noteikumu 6.punktā minētās kaitējuma atlīdzības naudas summas pārskaitīšanas speciālajā budžetā;

10.2. tiesību un saistību pārņēmējam kopā ar citiem dokumentiem nodod arī visus ar darbā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu saistītos dokumentus (lietas), ja darba devējs tiek reorganizēts vai privatizēts.

11. Par šo noteikumu 10.punktā minēto dokumentu nodošanu (nosūtīšanu) aģentūrai vai tiesību un saistību pārņēmējam, kā arī par naudas summas pārskaitīšanu speciālajā budžetā darba devējs nedēļas laikā rakstiski paziņo kaitējuma atlīdzības saņēmējam.

12. Ja kaitējuma atlīdzības saņēmējs izbrauc no Latvijas Republikas uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs, kaitējuma atlīdzība viņam tiek izmaksāta par turpmākajiem sešiem mēnešiem, rēķinot no dienas, kad iesniegts rakstisks pieprasījums un uzrādīta pase ar atzīmi par izrakstīšanos, un turpmākā izmaksa tiek pārtraukta, ja starpvalstu līgumos nav paredzēta cita kārtība, izņemot gadījumu, ja darba devējs vai viņa tiesību un saistību pārņēmējs labprātīgi turpina šīs izmaksas. Aprēķinot šajā punktā minēto kaitējuma atlīdzību par turpmākajiem sešiem mēnešiem, par pamatu tiek ņemta kaitējuma atlīdzība, kas darbiniekam vai apgādājamam pienākas par pilnu kalendāra mēnesi pirms pieprasījuma iesniegšanas dienas.

13. Dokumenti, kas saistīti ar kaitējuma atlīdzināšanu, kā arī tie, kas apliecina minēto dokumentu (lietas) nodošanu (nosūtīšanu) aģentūrai vai tiesību un saistību pārņēmējam, uzglabājami likumā "Par arhīviem" noteiktajā kārtībā 20 gadu pēc dienas, kad darbiniekam vai apgādājamam izbeidzas tiesības uz kaitējuma atlīdzības saņemšanu.

14. Strīdi par darbā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu izskatāmi tiesā.

II. Kaitējuma atlīdzības piešķiršana, izmaksāšana un finansēšana

15. Kaitējuma atlīdzību piešķir un izmaksā:

15.1. darba devējs vai viņa tiesību un saistību pārņēmējs;

15.2. aģentūra, ja par darbinieku vai apgādājamo šo noteikumu 6.punktā noteiktajā kārtībā ir izdarītas kaitējuma atlīdzības iemaksas speciālajā budžetā;

15.3. aģentūra šo noteikumu 8.punktā minētajos gadījumos.

16. Šo noteikumu 3.2., 3.3. un 3.4.apakšpunktā un 8.punktā minētajos gadījumos tiesības uz kaitējuma atlīdzību ir:

16.1. darbiniekam - ar dienu, kad nelaimes gadījuma darbā vai arodslimības dēļ viņam noteikts darbspēju zaudējums vai darbspēju zaudējums ar invaliditātes grupas piešķiršanu;

16.2. apgādājamam - ar apgādnieka nāves dienu;

16.3. darbiniekam vai apgādājamam - ar tiesas nolēmumā norādīto dienu.

17. Lai saņemtu kaitējuma atlīdzību šo noteikumu 3.2., 3.3. un 3.4.apakšpunktā un 8.punktā minētajos gadījumos, ir iesniedzami šādi dokumenti:

17.1. ja darbinieks cietis nelaimes gadījumā darbā vai viņam konstatēta arodslimība:

17.1.1. darbinieka pieprasījums par kaitējuma atlīdzības piešķiršanu;

17.1.2. akts (akta kopija) par darbā notikušo nelaimes gadījumu vai Ministru kabineta pilnvarotās speciālās ārstu komisijas arodslimībās atzinums (atzinuma kopija) par konstatēto arodslimību;

17.1.3. izraksts no darbspēju ekspertīzes komisijas akta par darbspēju zaudējuma noteikšanu un invaliditātes izziņa (ja piešķirta invaliditātes grupa);

17.1.4. tiesas nolēmuma kopija (uzrādot oriģinālu) par konstatēto faktu, ka darba devējs nav nosakāms;

17.2. ja darbinieka nāves cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība:

17.2.1. apgādājamā vai viņa likumiskā pārstāvja pieprasījums par kaitējuma atlīdzības piešķiršanu;

17.2.2. miršanas apliecības kopija (uzrādot oriģinālu);

17.2.3. ārstējošā ārsta izsniegtās izziņas kopija (uzrādot oriģinālu) par darbinieka nāves cēloņa saistību ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību;

17.2.4. dokuments, kas apliecina laulību vai radniecību ar darbinieku, vai tiesas nolēmums, vai citi dokumenti, kas apliecina, ka attiecīgā persona ir apgādājama, vai minēto dokumentu kopijas (uzrādot oriģinālus);

17.2.5. akta kopija (uzrādot oriģinālu) par nelaimes gadījumu darbā vai Ministru kabineta pilnvarotās speciālās ārstu komisijas arodslimībās atzinuma kopija par konstatēto arodslimību, ja šādu dokumentu nav darba devēja vai viņa tiesību un saistību pārņēmēja, vai aģentūras rīcībā;